17 Jaar, No. 102. — 'SHERTOGENBOSCH. — Zaturdag 30 Augustus 1845.

DE NOORD-BRABANDER,

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS-PRIJS.
Voor de Stad . . f 12.
Franco per post, » 14.

DICERE VERUM QUID VETAT?
HORATIUS.

ADVERTENTIEN:
15 cents de regel.
behalve 35 cents zegel.

(Verschijnende driemalen in de week: Dingsdag, Donderdag en Zaturdag.)

Door de jongste benoemingen zijn de twee hoofdbedieningen [illegible] terie almer aangevuld. De post van Procureur-Generaal bij het Provinciaal-Geregtshof van Noord-Braband, opengevallen door het overlijden van den heer Mr. J. van Blarkom, is thans bekleed door den heer Mr. E. van Meeuwen. Tot het ambt van officier van Justitie, opengevallen door de benoeming van Mr. J. B. van Son, tot minister voor de zaken der R. C. Eeredienst, is thans geroepen deszelfs voormaligen substituut den heer Mr. J. De Wilde.

Ofschoon beide benoemingen slechts eene opklimming in de hierarchie der regterlijke magt kunnen genoemd worden, hebben zij niettemin de opmerkzaamheid des publieke opinie tot zich getrokken. De heer Mr. van Meeuwen heeft zich in zijne vorige betrekking van advocaat-generaal zoo gunstig doen kennen, dat zich allen achting zoodanig weten te verwerven, dat zoowel al de leden van het Provinciaal-Geregtshof als allen, die tot de zaak belang hebbende, zijne benoeming wenschten en met genoegen vernamen. Wij twijfelen dan ook geen oogenblik, of Z.Ed. Gr. Achtb. zal in de verhevene betrekking, waarin [illegible] vertrouwen, op eene voor den heer Mr. van Meeuwen eervolle ervaring gegrond, aan de omtrent hem gekoesterde verwachtingen ten volle beantwoorden. Verheven is zijn roep, groot zijne verdiensten, allergewigtigst zijne bediening; doch dat roept hem niet, dat Z. Ed. Gr. Achtbare uit een te zelfzuchtig [illegible] de [illegible] willen onttrekken, maar even doelmatig [illegible] welligt Z. [illegible] om meerdere [illegible] dening te vervullen, bij vinde in die zware taak de noodige [illegible] gepaard tevens met die menschlievendheid en [illegible] wel vertrouwen het vermogen der [illegible] verwachten, inzonderheid aan de [illegible] ontzag en [illegible] bij de onderhoorigen, schenken, en [illegible] toepassing, hoe gestreng dan ook [illegible] volkomene beäming doen aantreffen. Hij behoude tevens die onafhankelijkheid van karakter, ook, zelfs in die omstandigheden, waar onafhankelijkheid drukt of gestuit wordt, het edelste wat de menschheid [illegible] te behouden bij datgeen, wat zijne betrekking van hem vorderen mogt.

Ook door heer Mr. Papé heeft men met algemeen genoegen in zijne loopbaan gevorderd gezien. Zijne belijdenis van de protestantsche godsdienst, wat toch naar het zeggenden het herhaaldelijk tot verveens toe herkauwen van sommigen, bij de roomsch-Catholijken, vooral in Noord-Braband, reeds op zich zelf eene onbuigzame reden tot verwerping zou moeten zijn, heeft niets weggenomen van de goedkeuring, waarmede zijne benoeming vernomen is. De oorzaak hiervan is gelegen eensdeels hierin, omdat, wat onze vijanden daarvan ook zeggen mogen, de roomsch-catholijken hunnen protestantschen medeburgeren geene betrekkingen misgunnen, maar slechts billijke evenredigheid en gewaarborgde gelijkheid verlangen; maar anderdeels ook, brengt het karakter van den benoemde zelven veel tot die goedkeuring bij. De heer Mr. Papé behoort tot die weldenkende Protestanten (en er zijn er nog velen) die in hunne catholijke medeburgers geen *niet-volk* beschouwen, maar hen als kinderen van hetzelfde vaderland, als burgers van denzelfden staat, als regthebbenden op dezelfde grondwettelijke vrijheden en burgerregten erkennen en eerbiedigen, en daarom ontbreekt hem de algemeene achting niet; daarom ook neemt een elk opregt deel in zijne bevordering.

Thans staan de twee secondaire betrekkingen van het publiek ministerie open: die van advocaat-generaal bij het Provinciaal Gerechtshof van Noord-Braband en van substituut-officier van justitie bij onze arrondissements-regtbank. Van de voorzigtigheid van [illegible] den Minister van Justitie in de hooge wijsheid van onzen geëerbiedigden Koning zien wij, naar die twee bedieningen, benoemingen te gemoet, welke evenzeer de publieke opinie zullen voldoen.

ITALIË.

In de onderscheidene legatien heerscht weder [illegible] gisting. De revolutionnairen hebben [illegible] van regten op onderscheidene [illegible] door de pauselijke regering ingevoerd, te [illegible] gemaakt, om het getal hunner aanhangers te vermeerderen. Een aantal smokkelaars, door die verandering in hun bedrijf gestoord en bij wie de meerdere gebleken is, verontrusten de openbare wegen of vereenigen zich met de rust-verstoorders.

TURKIJE.

Eene [illegible] verandering, [illegible] andere veranderingen na zich [illegible], heeft in de turksche regering plaats gehad. De Seraskier Riza-pacha, die sedert vijf jaren, eenen bijna grenzeloozen invloed op de staatkunde van den divan uitoefende, en in den raad des sultans het stelsel van reactie vertegenwoordigde, is afgezet geworden. Den 8 dezer heeft de grootvisier zich ten zijnent begeven, en heeft hem, in naam van den Sultan, de insignia van zijn gezag ontnomen.

Wat de beste vooruitzigten oplevert omtrent de staatkunde, welke de Porte schijnt te zullen volgen, is dat Riza-pacha vervangen is door Suleyman-pacha, die voorzitter was van den raad van justitie en wiens naam voorkomt in alle maatregelen, betrekkelijk het openbaar onderwijs en de bijeenroeping der afgevaardigden uit de provincien te Konstantinopel.

Deze omwenteling in het turksch gouvernement is gansch onverwacht. Het is waarschijnlijk dat zij veroorzaakt is geworden door de maatregelen, welke de Porte genomen heeft om de zaken in Syrie te regelen en die over het algemeen de vertegenwoordigers der christen mogendheden zeer wel voldaan hebben.

DUITSCHLAND.

Het *Rhein- und Mosel Zeit.* doet de tegenstrijdigheden uitkomen, waarin de duitsche drukpers vervalt bij de beoordeeling der jongste gebeurtenissen te Posen en te Leipzig. De partijdigheid, waarvan zij de bewijzen geeft in het onderzoek der godsdienstige vraagpunten, is overbekend, nu heeft zij daarvan een nieuw voorbeeld gegeven. Te Posen verstoren de catholijken, door het grenzeloos van den afvalligen Czersky vertoond, de openbare rust; dadelijk verschijnt de gewapende magt, drijft de rustverstoorders uit een, doodt eenige derzelve en kwetst een aantal anderen. Wat doet de anti-catholijke drukpers? Zij prijst het bewind, van met gestrengheid gehandeld te hebben en verklaart dat het zijn pligt gedaan heeft. Geen enkel woord van beklag voor de slagtoffers van dien aanslag; integendeel, zij legt zich op allerlei leugenachtige veronderstellingen toe, en tracht de geschiedenis van Posen in verdenking te brengen, zij doet het voorkomen maak gevoelen, dat de catholijken eene samenzwering hebben. Te Leipzig is het geheel anders gesteld. Dáár wordt de prins Johan, vermoedelijke erfgenaam der kroon, openlijk gehoond, zijn leven komt in gevaar. De gewapende magt vuurt op het volk, en eenige ala te Posen, boeten onschuldigen voor de schuldigen. Wat doet de drukpers? Ditmaal prijst de militaire autoriteiten niet over de aan den dag gelegde gestrengheid. Zij vindt geene woorden [illegible] genoeg om haar gedrag te gispen; zij neemt [illegible] hemel tot getuige, en roept om wraak; [illegible] op prins Johan al de schuld van die ramp[illegible] gebeurtenis, van de slagtoffers maakt zij helden. Waarom? Omdat zij protestanten zijn, omdat een catholijk vorst het ongeluk heeft gehad, in die zaak gemengd te zijn. Zonderlinge regtspleging der liberale bladen! Het is genoeg protestant te zijn, om door hen betreurd te worden. [illegible] daarentegen, catholijk, en word mishandeld [illegible]

oordeelt dat men wel ingenus u gedaan heeft, eneu velt gij, men hoont u nog aan gene zijde des grafs.

— Koningin Victoria, prins Albert, de koning en de koningin der Belgen hebben te Coburg al het merkwaardige in de omstreken bezocht. Den 27 zijn zij naar Gotha vertrokken om aldaar eenige dagen door te brengen.

Het is voor de eerste maal dat de koning der Belgen zijn vaderland herziet, sedert de 14 jaren dat hij in Belgie regeert. H. H. M. M. zullen eenige dagen vroeger vertrekken, om in het begin van van September te Brussel terug te keeren.

Men weet nog niet met zekerheid, of koningin Victoria, voor haren terugkeer naar Engeland, eenige dagen in Belgie zal doorbrengen.

ZWITSERLAND.

In het dagblad van Bazel, een protestantsch blad, leest men het volgende:

Sedert de opening van den landdag, zijn de wolken, die het Verbond bedekken, wel verre van weg te drijven, nog dreigender geworden. Wij hadden ten minste gehoopt, dat de beraadslagingen van den landdag geene nieuwe aanleiding tot de verbittering der gemoederen zijn gegeven hebben. Ongelukkiger wijze blijkt het uit de verslagen der dagbladen en de verklaringen van ooggetuigen dat nimmer meer verbittering, meer harde verwijtingen, meer personnaliteiten de vrienden des vaderlands bedroefd hebben; dat nimmer de woorden van toenadering en verzoening minder weêrklank gevonden hebben. Bijna overal in Zwitserland is men overtuigd dat de boog te sterk gespannen is, om niet te breken. De radicale cantons laten meer en meer bedreigingen van geweld hooren, en in de meesten derzelve bereidt zich eene volksbeweging voor, welker doel niet twijfelachtig zijn kan. De uitbersting dier beweging zou tot onmiddelijk gevolg hebben eenen aanval van dit kanton en deszelfs bondgenooten tegen de catholijke cantons aan het hart van Zwitserland. Deze laatsten zijn niet minder overtuigd dat [illegible] vijandelijkheden [illegible] het volk heeft besloten den hevigsten weêrstand te bieden.

Men bedriege zich niet, dat bij sommigen enige priesters en eenige magistraat, en de zuchtige mannen schuilt het hoofd verbieding, het is een geheel volk, doordrongen van het bewustzijn, dat het hier de eendelingen, dierbaarste goederen gelt. Wat sedert eeuwen niet gezien was, ontwikkelt zich in [illegible] de bevolkingen begeven zich in massa naar [illegible] van Nikolaas van Flue. De verlichting dezer dagen [illegible] verkiezing over deze bedienaren [illegible] dat nog leeft, maar elk bewijst dat zij [illegible] dekken dat zulke daden veelbetekenende [illegible] en de oorzaak als de gevolgen. Die beschouwingen [illegible] tot aanleiding, zich magtig te maken van de volksvergaderingen, ieder, die het meeste hart [illegible] hen mede indringen. Zelfs de radicale bladen trachten niet hunne lezers over die gemoedsstemmingen te misleiden; zij verkondigen dat het volk dier oorspronkelijke cantons ganschelijk *gefanatiseerd* is.

Er valt dus niet aan te twijfelen: een nieuwe aanval van [illegible] tegen Lucern zal den hevigsten tegenstand ontmoeten. Welke zal de uitkomst, welke de gevolgen van dien strijd zijn? Dit kan niemand voorzien. Zeker is het dat er [illegible] goeds uit voort zal spruiten, en het is meer dan waarschijnlijk dat de onafhankelijkheid van het algemeen vaderland er droevig door geschokt zal kunnen worden.

— De pastoor van Balewijl (Lucern) in een bosch door drie kwaaddoeners, die door hun hoofdkapsels voor leden der vrijkorsen erkend werden, aangevallen zijnde, en alleen door de kracht van eenige menschen, die op zijn geroep toegesneld waren, van eenen wissen dood gered, heeft door de dagbladen doen bekend maken, dat hij zich bezig houde met orde op zijne zaken te stellen, voor het geval dat eene nieuwe [illegible] een einde aan zijn leven mogt maken. Hij protesteert terzelfde tijde tegen de aantijging van eenen zelfmoord, gelijk aan die, waarmede de radicale trouweloosheid beproefd heeft de nagedachtenis van den heer Leu te bezwalken, voorloopig verklarende, dat hij [illegible] niet gesteld is, om zich zelven te *vermoorden*.

PRUISSEN.

Een duitsch dagblad beweert dat de gedenkenissen van Leipzig het onderwerp hebben uitgemaakt van eene lange bijeenkomst, waaraan de Souvereinen en alle diplomaten die te Stolzenfels aanwezig waren, hebben deelgenomen. De prins von Metternich heeft de ergernis en het gevaar der nieuwe anti catholijke secten doen uitkomen, en men verwacht, dat Duitschland eerlang maatregelen zal nemen om een einde te maken aan de godsdienstige twisten, welke dat land teisteren.

SPANJE.

MADRID, 20 Augustus. De rust scheen op dien dag in de hoofdstad hersteld te zijn; de winkels waren weder geopend. Eene militaire commissie, door den kapitein-generaal ingesteld, had reeds de personen gevonnisd, die in het oproer van den 19 betrokken waren. Een enkele, die een' officier met dolksteken van het leven beroofd had, is ter dood veroordeeld, en eenige anderen tot dwangarbeid.

De *Heraldo* zegt dat het ontslag van den generaal Concha aangenomen en hij vervangen is door den generaal Breton, kapitein-generaal van Arragon.

FRANKRIJK.

PARIJS, 25 Augustus. De koning en de koninklijke familie hebben 15000 franken geschonken, tot onderstand van de slagtoffers van het orkaan van den 19 dezer te Mouville en Motaunay, bij Rouaan.

— Een verdrag van uitlevering van misdadigers is dezer dagen tusschen Frankrijk en Pruissen gesloten. De voornaamste misdaden, welke deze overeenkomst treft, zijn moord, vadermoord, verkrachting, valschheid in geschriften, diefstal, bedriegelijke bankbreuk en het maken van valsche munt. De ratificatien zullen eerstdaags te Berlijn uitgewisseld worden.

— Acht huisvaders zijn het slagtoffer geworden van den brand, welke te Bordeaux gewoed heeft, en waarvan wij in ons vorig nommer melding hebben gemaakt.

— Een dagblad van Toulon meldt dat een uitgestrekt bosch bij Dol, dat eigendom van den staat was, heeft verwield. De geleedene schade is zeer aanzienlijk.

— Een luitenant ter zee heeft een werktuig uitgevonden, dat hij *ventilometre* (windmeter) genoemd heeft. Met behulp van dit werktuig zal men twaalf uren vooruit de verandering van wind kunnen weten; hetzelve zal ook de hevigheid van den wind aanduiden.

— De burgemeester der gemeente Beauval, bij Doullens, heeft een besluit genomen, waarbij aan alle logementhouders en herbergiers verboden wordt aan reizigers en inwoners aandanneten voor te dienen. Dit besluit is uitgelokt door verschillende gevallen van ernstige ziekte, veroorzaakt door het eten van aardappelen van dit jaar.

BELGIE.

BRUSSEL 27 Augustus. De heeren Malou en d'Hoffschmidt, die door hunne benoeming als ministers van financien en der openbare werken, hun lidmaatschap van de Kamer der Representanten verloren hadden, zijn door de respective kiezerscollegien van Ypren en Tongerne als dusdanig herkozen, de eerste met 285 stemmen van 345 kiezers, de tweede [illegible] stemmen.

Ook de heer Nothomb, hervormd minister van Staat en gezant te Berlijn, is met 182 stemmen van de 189 als representant herkozen.

NEDERLAND.

's BOSCH, 29 Augustus.

Eergisteren avond heeft in de Societeit de Unie het aangekondigde concert, ten behoeve van de algemeene armen, plaats gehad. De *Philharmonie* van Ruremonde heeft daarbij den welverdienden lof aan echt talent verschuldigd, ruimschoots ingeoogst; terwijl eene talrijke en schitterende schaar was toegesneld om dit muzijkaal genot te smaken en tevens tot dit liefdadig doel mede te werken.

Het vertrek der verdienstelijke leden van de Roermondsche *Philharmonie* heeft eenige spijtige mijmelijkheden ondergaan, welke, naar wij vernemen, voornamelijk moeten toegeschreven worden aan een misverstand tusschen de stoombootdienaren.

— De hoos van den 19 dezer heeft ook de gemeente Tienhoven, nabij Utrecht, met schrik vervuld. Een vreesselijk geluid liet zich in de lucht hooren, en in minder dan vijf minuten werden eenige huizen, schuren en hooibergen gedeeltelijk van hunne daken beroofd, de pannen van de gereformeerde kerk voor een gedeelte weggenomen, en zware en ligtere boomen uit den grond gerukt of weggeslagen.

Soortgelijke aanmerkelijke waterhoozen zijn, in ons Vaderland, onderanderen waargenomen in de jaren 1421, 1644, 1674, 1813, 1817 en 1824.

De op den 20 en 21 dezer gewoed hebbende felle storm heeft in de gemeenten Bierum en Aduard, provincie Groningen, aanzienlijke schade aan de veldgewassen toegebragt. Door het onweder is, in den morgen van den 22 dezer, een paard, toebehoorende aan den burgemeester van de gemeente Aduard, in de weide doodgeslagen, terwijl een ander paard, mede aan hem toebehoorende, daardoor in de sloot geraakte. Er zijn onderscheiden glasruiten, door den geduremde dat onweder gevallen hagel, verbrijzeld.

Blijkens eene advertentie, door het gemeentebestuur van Zevenbergen in de Bredasche Courant geplaatst, overtreft de schade, aldaar door den orkaan op den 19 dezer geleden, ver de som van *f* 50 a *f* 60,000, op welke zij in het door die Courant medegedeeld berigt was geraamd, en zou zij, volgens de globale opgave van een deskundige, minstens op *f* 150 a *f* 160,000 kunnen berekend worden; buiten en behalve de schade, welke die ramp aan de veldvruchten heeft veroorzaakt. Tot opneming dier schade waren aanvankelijk maatregelen genomen.

— Volgens de officiele prijscourant der Effecten, voor het successieregt door de beëdigde makelaars te Amsterdam, op den 25 augustus opgemaakt, was op dien dag de waarde der 5 pCts. konginsche obligatien, genegotieerd te Parijs 98 pCt; de dito geconverteerde bij J. van Beeck Vollenhoven c. s. 95 pCt. de *lire* te rekenen tegen 50 cents.

LATERE BERIGTEN.

In den senaat van Griekenland is ter sprake gebragt een herderlijke brief van den bisschop van Santorin, waarin aan al de staatsbeambten verboden wordt den eed af te leggen, zonder deze restrictie: *behoudens de regten der katholijken*. De Heer Colettis heeft verklaard dat hij den katholijken alle regt door de constitutie gewaarborgd, toekende, tot de vrije en onbelemmerde uitoefening hunner godsdienst, en aangekondigd, dat de griekesche regering van [illegible] van Rome eene afgevaardigde heeft gevraagd, [illegible] zending om te onderhandelen over een [illegible] concordaat.

De russische generaal Woronzoff heeft Dargo, de verblijfplaats van Schamyl ingenomen. Deze overwinning moet echter duur behaald zijn. Men spreekt van twee generaals en een groot aantal officieren, die gekwetst zijn.

Een brief uit Stettin zegt, dat er sprake is van een [illegible] tusschen Hanover en de grootharstogdommen Oldenburg en Mecklenburg. De hanzeesteden zouden ingelijks eene [illegible] verbond, dat zich ten doel stelt, de belangen van het noordelijk Duitschland tegen het [illegible] tolstelsel te beschermen.

De Zwitsersche landdag is [illegible] voorstel van [illegible] welke niets dan vrede en verzoening ademt, doch waaruit men weinig vrucht verwacht, gesloten.

Ingezonden Stukken.

De aardappel, een der voornaamste voedingsmiddelen [illegible] menschelijke kinderen, [illegible] welkdanigheden, in ontdekkings- en vervolmakingsmiddelen, om niet zoo algemeen bederfelijk te zijn, [illegible] de plant, als het ware wegraapt, zijn te sprake. Mijne naauwkeurige en onderscheidene [illegible] die ik dan bekende [illegible] tegen [illegible] opening van den 22 op 23 Julij heb gedaan, zal ik gedeeltelijk nederschrijven, ten einde eene uiteenzetting aan bekwamere mannen [illegible] — Vroeger te reeds door mij in [illegible] gedeeld [illegible] geven van de [illegible] die zich [illegible] laden vastkleedsels zoude ontwaren, werden die niet algemeen aangenomen. — Nu, in [illegible] van 22 en 23 Julij, [illegible] het een [illegible] keurige waarnemingen leeren [illegible] dat er [illegible] driederlei vocht is, dat [illegible] uitwasemingen der planten, die, door de nacht

koude tot droppeltjes verdikt, niet in de lucht opgeheven konden worden, maar aan de bladen, steelen en bloemen hangen blijven. 2. De vochtige dampen, die uit de aarde omhoog rijzen en omdat de lucht spoediger koud wordt als de grond, noodzakelijk tot water verdikken moeten. 3. Het vocht, dat uit de lucht nedervalt. In stille nachten vernemt men deze driederlei dauw altoos; maar niet als het waait; omdat de wind deze vochtige dampen *verdrijft* en opdroogen doet. De heete zomerzon verdunt niet alleen de waterachtige, maar ook de olieachtige deelen van boomen en kruiden, die, vluggig geworden zijnde, op het water of de aarde nedervallen en zich daar in de gedaante van deze vetachtige vochten vertoonen, die wij gewoon zijn honigdauw, meeldauw of oliedauw te noemen. (Wel te verstaan, dat er tusschen de oplossing en nededeeling dezer dauwen een groot verschil is, echter elk in zijn soort nadeelig voor de vrucht.

Nu, die [illegible] treft ze meest in strenge winters, en de knoppen open, en gij zult menigmalen die vervoedsels vinden, soms zelfs in hoogeren graad. De oude kronijken die ik nagezien heb, geven de kwaal wel op, maar geen middel tot wering. Hoogst waarschijnlijk en aannemelijk heeft die zich aan de aardappelen het meest ontwikkeld; want het evenwigt van uitwaseming tusschen de plant en den dauw niet evenredig geweest zijnde, is de smetstof oogenblikkelijk moeten te voorschijn komen, en de overtollige smetstof, heeft zich aan het ligchaam, dat minder had, medegedeeld, waardoor het positief werd, van daar ook dat zij die negatief waren, positief worden, door onderlinge aantrekkingskracht, redenen waarom het bederf zoo spoedig zich mededeelde. Edoch de zwaarste van stengels bieden den meesten tegenstand, tot voorbeeld kan ik aanhalen zeker stuk [illegible] zware en van weerszijde met schrale stengel aardappelen; de laatsten waren reeds geheel verwoest toen de eerste nog [illegible] stonden, echter waren de bladen [illegible], nu zijn ze gelijk de [illegible] de smetstof van de gedaante aardappelen vergaat is reeds vroeger gemeld, ook de ondervinding en opmerking [illegible] aardappel zelven. Wat men uit China mededeelt is zeer aannemelijk, maar dat het waar is, het geen ik op verschillende stukken aardappelland ontdekt heb, (en hier kan men de aanmerking nog al in praktijk brengen; want een uitgestrektheid van eenige uren levert hunne niets dan aardappelen, waarom onder zich gemeenten bevinden die zoo veel om en om de 100,000 menschen opleveren; men zit als het ware in de aardappelen gebarrikadeerd), dat men den bovenkant der kluiten met eene zekere soort van [illegible] bekalkt, vreet veel overeenkomst heeft met den bij ons zoogenaamden [illegible], die verdrijft bij waarneming zijn de gelen kouli [illegible] het bij ander onderwerk bleek, alsnauwelijks te zijn op land, waar volstrekt noodt geen roodgrond aangetroffen wordt ook zijn de geheele kluiten daarmede bestrooien, alleen de bovenkant die aan den drop van het blad bloot stond. Wanneer dit zoo is, begeen te wenschen ware dat ook eene op anders kleigronden wordt waargenomen, (op zandgrond kan dit minder plaats hebben), dan zal noch het afsnijden der stengels, noch het afstroopen van loof baten, want de smetstof deelt zich aan den grond zelven mede en zal *positief* blijven, daar de *negatieve* vrucht weder *positief* moet worden. Men zou dus een zeer eenvoudig middel kunnen aanwenden, om den grond ook *negatief* te maken, voorzeker door denzelven goed te zuiveren van doodsgeraamten, opdat de oplossing der smetstof zich niet verder aan den grond mededeelen en verdampen kunnen dan maand het land om te bouwen, en wel in den winter, zoodra het maar eenigzins mogelijk is, [illegible] eene nieuwgrondung daartoe te stellen, die den grond van de smetstof zuivere,

anders heeft men te vreezen dat de kwaal zich op nieuw zal openbaren. Nu, de bladeren besmet zijnde, gaat het tot den knobbel (aardappel) over; deze ontsteekt zich aan de bovenhuid en wel op die plaats, waar hij met spier of ader aan den stronk is verbonden, waar hij een waterachtig aanzien bekomt, dat zich tot eene ontsteking of het zoogenaamde vuur vormt. Deze ontsteking ontwikkelt zich spoedig of langzaam, naar gelang van grond en vruchten, gaat spoedig tot bederf over, hetwelk men ontneemt en ontstaat zich in schimmel. Dit rotten openbaart zich in de meste kleigronden het meest, en wel met voorkeur op die plaatsen waar een pad, en dus de grond als het ware vastgetreden is; waaruit men zoude kunnen afleiden, dat de zandgrond voor het oogenblik minden aan de kwaal onderhevig is, omdat de uitwaseming der smetstof grooter in dezelve kleigronden, echter neemt dit niet weg, dat de kwaal op den zandgrond [illegible] gat, [illegible] den met zandgrond [illegible] [illegible] [illegible]

Sedert 70 jaren had er geene geestelijke afzondering *(retraite)* in het bisdom plaats gehad. De vrome kerkvoogd heeft dit jaar die heilzame oefening hersteld. Op zijne uitnoodiging hebben zich 180 priesters van zijn uitgebreid bisdom, zelfs dezulken wier standplaats meer dan 100 mijlen van Lemberg verwijderd is, derwaarts begeven, om dezelve bij te wonen. Indien billijke lof verschuldigd is aan de welsprekendheid en ijver, welke de twee predikers, bij de afzondering, hebben bezield, niet minder prijselijk is de aandacht en de leerzaamheid hunner toehoorders. De aartsbisschop, schoon ziekelijk, gaf het eerste voorbeeld van onafgebroken bijwoning van alle oefeningen; herhaalde het gegeven onderrigt, maakte daarop toepassingen voor de oefening en vermengde ze met wijze raadgevingen, betrekkelijk de herstelling van zekere misbruiken, de invoering van eenige heilzame maatregelen. Zijne woorden, door ijver en liefde verlevendigd, werden met eene godsdienstige graagte ontvangen, en zullen ongetwijfeld kostbare vruchten voortbrengen in de zielen der herders, die dezelve aanhoorden, even als in die der kudden, aan hunne zorg toebetrouwd. Gedurende al den tijd der afzondering, heeft de prelaat een groot getal priesters, die geen plaats in het groot seminarie konden vinden, tot zijne tafel toegelaten en in zijn paleis gehuisvest. In zijne uitnoodigings brief spreekt de kerkvoogd over heuwe, dat de fransche geestelijkheid zal de jaarlijksche afzondering trekt, en hoopt hij de zijne om op haar voorbeeld, ook aldaar nieuwe krachten te komen putten. Hij heeft van den Opperherder der Kerk ingezigting verlangd, om bij de Litanie van O. L. V. te voegen den titel van *Koningin zonder zonde ontvangen* en de benaming van *aanbevelinge* bij het woord *ontvangenis*, zoo dikwijls dit woord in het gebed of in de zang uitgedrukt wordt. Toen hij deze magtiging aan zijne kudde mededeelde, zeide hij nogmaals, dat het voorbeeld der fransche bisschoppen hem genoopt had, daartoe ingelijks de aanvraag te doen.

Verlangende, om aan geheel zijne kudde het vruchtmeede te deelen, dat hij, gedurende de afzondering in den boezem der geestelijkheid ontstoken had, kondigde hij, onmiddellijk daarna, de opening aan eener algemeene missie in de stad Lemberg. Die opening had plaats in de hoofdkerk den 14 junij, der aanbidding zekret volk aanwezende en in groot getal hetwoonende. De processie, welke na de eerste oefening gehouden werd, door een talrijk gevolg bijgezet, trok langs de omstreken der hoofdkerk, onder het zingen van toepasselijke gezangen, en kwam eerst tegen elf uren dezelve weder binnen. De vermoeidheid onder en ingetogenheid daarbij geheerschte, alles aan het een koele troost zijn vaderlijk hart van zijne waardige herders, die gevers zijner kudde te zijn, om de stem te komen hooren van hegene, welke hij aangesteld heeft, om haar de waarheden des geloofs te verkondigen. Al de standen deden blijken happij vinden zijn onder een gemengd in het onverslaanbaar gehoor, en ofschoon het bestek der kerk zeer groot is, kan het nog alles niet omvatten, die er gaarne plaats zouden willen hebben. De missie zal drie weken duren. Nog heeft zijn verlangen te kennen gegeven om alle jaren bij beurtelings de voornaamste steden van zijn bisdom dezelfde geestelijke gunst te verleenen.

De aartsbisschop van Lemberg heeft twee suffragaan-bisschoppen: dien van Przewijsl en dien van Tarnow. Mgr. Franciscus Xaverius Zachariaszewics, titularis van Lacedemonien zetel, is den 12 junij 1846, na eene ziekte van slechts enige dagen, in ouderdom overleden.

Mgr. Leander de Gutkowki, welken het russisch gouvernement uit zijn bisdom van Podlachie, in Polen, verdreven heeft, om hem te straffen voor de volhardende standvastigheid, waarmede hij zich verzette tegen de antiromeinsche handelingen, waartoe men hem dwingen wilde, leeft sedert drie jaren te Lemberg in ballingschap, aan allen een voorbeeld gevende van godsvrucht, gelatenheid en eener onwrikbare gehechtheid aan den Stoel van Petrus. De Paus heeft hem, in het laatst van het jaar, eene breve toegezonden, om hem geluk te wenschen over de vervolging, welke hij um de regtvaardigheid lijdt hem aantemoedigen, om dezelve met geduld te verdragen en hem de levendige deelneming, welke Z. H. in zijn lot stelt, te betuigen.

Indien het bisdom van Lemberg der Voorzienigheid dank verschuldigd is, aan onder de leiding te staan eens heeders, die zoo getrouw de pligten zijner bediening vervult, niet minder moet geheel Gallicië zulks doen, aan, wat het tijdelijke betreft, onder het zachtmoedig en wijs bestuur te staan van Z. K. H. den aartshertog Ferdinand van Oostenrijk-Este. Sedert meer dan dertien jaren dat deze in dit koningrijk de hoogste bedieningen vervult, van Gouverneur-generaal, heerscht er rust, vrede en welvaart. Altoos genaakbaar, geeft hij allen, zooveel maar eenigzins mogelijk is, voldoening, de weigeringen, welke zij soms gedwongen is te doen, tempert hij door zoo veel zachtmoedigheid, dat niemand zich gekrenkt acht en hem steeds dank weet voor zijne bereidwilligheid. Ofschoon rijke inkomsten hebbende, leeft hij zeer eenvoudig. Geen ellende, geen rampspoed is er welke hij zich, in zijne onuitputbare weldadigheid niet haast te lenigen, zoodra zij hem bekend worden. De mislukte oogst van het afgeloopen jaar en de schade, in het voorjaar, door de overstrooming der rivieren veroorzaakt, hebben een aantal landlieden in den behoeftigsten staat gedompeld; hij help ze en wekt de openbare liefdadigheid aan, hunnen behoeve op. Hoe vele weldaden, behalve die welke hij voor het oog der menschen niet verborgen kan houden, zijn van God alleen bekend, van wien hij daarvoor de vergelding zal ontvangen! (*A. d. l. R.*)

Advertentien

Heden verloste zeer voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER *HENDRIKA RAYMAKERS*, geliefde Echtgenoote van

W. R. PRINZEN.

Helmond, 26 *Augustus* 1845.

PENSIONNAT DE JEUNES GENS,

dirigé par

A. SCHNEIDER,

Rue des Grands Carmes, 20, à *Bruxelles*.

Cette Institution, favorablement connue depuis plusieurs années et située très-avantageusement, offre aux Parents toutes les garanties désirables.

La Religion est enseignée par Mr le Vicaire de la paroisse, attaché à l'établissement comme Directeur ecclésiastique. Les autres branches de l'enseignement sont: Les Langues Modernes, Ecriture en tous genres, les Mathématiques, Physique, Géographie, Histoire, Musique, etc.

Le Commerce est l'objet d'une étude toute particulière.

Les Elèves reçoivent de la part de Mme SCHNEIDER, des soins empressés et maternels.

Le prix de la pension est de 500 francs par an.

Il y a deux Vacances: la première de huit jours commence à Pâques, la deuxième, après la Distribution des Prix, qui a lieu vers le 20 août, dure trois semaines. Les Elèves dont les Parents seraient trop éloignés, peuvent passer les Vacances de Pâques au Pensionnat.

On peut se procurer le Prospectus au Bureau de cette feuille.

*** Door overlijden van den edelen en verdienstelijken Heer *E. A. BOEX*, de post van

ORGANIST

in de R. K. Kerk te *Eindhoven* opengevallen zijnde, zal op Woensdag, den 10 September e. k., in opgemelde kerk een examen der Solliciteuren, welke zich hiervoor zullen opdoen, gehouden worden. Het salaris zal naar bevonden bekwaamheden worden geregeld, doch in geen geval de som van 300 *gulden* te boven gaan. De aspiranten zullen moeten voorzien zijn van een getuigschrift van goed christelijk gedrag, door twaalf respective geestelijke heeren afgegeven.

*** De Ondergeteekenden maken het geëerd publiek bekend, dat zij zich te *HEUSDEN* als

ORGELMAKERS

hebben gevestigd. — Daar zij jaren lang bij de vermaarste Meesters zijn werkzaam geweest hetwelk zij door bewijzen kunnen aantoonen, en waarvan zij met de beste GETUIGSCHRIFTEN voorzien zijn, bieden zij zich aan tot het vervaardigen van Nieuwe Orgels, het herstellen derzelven, alsmede van Huiswerken.

Js. Vollebregt en Zoon.

Wijk N.° 3 te Heusden.

*** De Boekhandelaar *J. R. VAN ROSSUM*, te *Utrecht*, heeft uitgegeven en alom verkrijgbaar gesteld den

NOVEMBER

Ter eere van het H. Hart van *MARIA*, naar het Fransch van BAUDRAND;

Vermeerderd met de

MORGEN-, AVOND- en MISGEBEDEN; benevens LITANIEN en andere toepasselijke gebeden, door eenen R. K. Priester.

Kerkelijk goedgekeurd.

Prijs 10 Cents plus.

Graanmarkt

Van Woensdag de 20 en 26 Augustus 1846.

Daar de aanvoer van ROGGE [illegible] was dan de vorige dagen, zoo werd het aangaande vlug opgenomen.

ROGGE Beste soort 6.85 à 7.08.
Tweede id. 6.60 à 6.80.
Derde id. 6.30 à 6.55.

De middelprijs van de Rogge naar de markt van 's Hertogenbosch is geweest *f* 6.57, het pond der zetting van het Roggebrood is 31 cents de drie Ned. ponden.

Het Ned. pond Boter *f* 0,60 à *f* 0,63.

Beurs van Amsterdam.

Woensdag 27 Augustus, ten vier uren.

W. 8, 21/8 6%, 5 Nieuwe 3 pCt. 76 1/4. Dito Certificaten 1/4. Am. Stock 37 pCt. 93 1/8. Handelm. 1824, 47. Dito 1844, 93 1/4. Spanje Binnenl. 3 pCt. 30 3/4. Dito Certificaten 31 1/8.

Ter Drukkerij van D. A. A. DE ROOY, te *Boxtel*.